

ขั้นตอนการทำแผล

ล้างแผลให้สะอาดด้วยน้ำเกลือล้างแผล หากมีสิ่งสกปรกเศษหิน ดิน ต้องนำออกจากแผลให้หมด

เช็ดรอบแผลด้วยแอลกอฮอล์

หากเป็นแผลที่ติดเชื้อ หรือมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อควรใส่ยาฆ่าเชื้อและให้ยาปฏิชีวนะร่วมด้วย

ปิดด้วยวัสดุปิดแผลที่เหมาะสม

พิจารณาฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยักในแผลที่เสี่ยง

หมายเหตุ หากเป็นแผลสดที่มีเลือดไหลมาก ต้องห้ามเลือดก่อนโดยการใช้น้ำสะอาดกดทับบนแผลโดยตรง และยกอวัยวะนั้นให้สูงกว่าหัวใจ และรีบนำส่งโรงพยาบาลทันที

เมื่อไหร่จึงต้องไปโรงพยาบาล ??

- + แผลเล็กน้อยที่กุดแล้วเลือดไม่หยุด ขอบแผลแยก
- + แผลที่ถูกทิ่มแทง ตำ ด้วยวัตถุต่างๆ บักคาอยู่
- + แผลที่มีขนาดใหญ่ กว้างและลึก มีเลือดออกมาก
- + แผลพุพองที่เกิดจากไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
- + แผลที่มีสิ่งแปลกปลอมติดอยู่ในแผล ซึ่งจะมีผลกระทบต่อภาวะแทรกซ้อนโดยเฉพาะการติดเชื้อที่ตามมา
- + แผลเกิดจากสัตว์กัดเพราะแผลมีโอกาสติดเชื้อสูง
- + หากกลับบ้านไปเกิดอาการปวด บวม แดง มีหนอง ร้อน มีกลิ่นเหม็นที่แผล หรือมีไข้
- + บาดแผลที่ติดแล้วแยกจากกัน
- + ในผู้ที่มีโรคประจำตัวโดยเฉพาะโรคเบาหวาน แม้เป็นบาดแผลเพียงเล็กน้อย

โรงพยาบาล

ที่มา : สมาคมเภสัชกรรมชุมชน (ประเทศไทย)

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น(ทำแผล)

คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

ทำไมจึงต้องปฐมพยาบาล ?

การปฐมพยาบาล หมายถึง การปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือ หรือการรักษาพยาบาลในขั้นแรกแก่ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุ หรือ ผู้ป่วยโดยปัจจุบันทันด่วน ก่อนที่ผู้ป่วยจะได้รับการรักษาพยาบาลจากแพทย์ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยพ้นจากอันตราย หรือ ลดอันตรายให้น้อยลงก่อนที่แพทย์จะรักษาในขั้นต่อไป

มารู้จักกับบาดแผลกันเถอะ

บาดแผล คือภาวะที่ชั้นผิวหนัง เกิดรอยแยก อันจะนำไปสู่ สภาวะการติดเชื้อ หรือเชื้อโรคเข้าสู่กระแสโลหิตได้ การเกิดแผลไม่จำเป็นจะต้องมีเลือดออกเสมอไป ในบางกรณีที่ผิวหนังถลอกแต่เลือดไม่ไหล ในทางการแพทย์ก็ถือว่าเกิดบาดแผลขึ้นแล้ว และมีโอกาสที่แผลจะสามารถติดเชื้อได้

ประเภทของบาดแผล

แบ่งตามลักษณะการฉีกขาดของผิวหนัง

แผลปิด หมายถึงบาดแผลที่ผิวหนังไม่ฉีกขาดออกจากกัน แต่เนื้อเยื่อใต้ผิวหนังมีการฉีกขาด เลือดไหลมารวมกันเป็นก้อน หรือ เกิดห้อเลือดใต้ชั้นผิวหนัง

แผลเปิด หมายถึง บาดแผลที่ผิวหนังบางส่วนมีการฉีกขาดออกจากกัน เช่น แผลถลอก แผลถูกแทง แผลสุนัขกัด เป็นต้น

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำแผลมีอะไรบ้าง ?

1. สำลี หรือผ้าก๊อซสำหรับชุบน้ำยาเช็ดแผลและผิวหนังรอบแผล
2. น้ำยาสำหรับทำความสะอาดแผล
  - 2.1 น้ำเกลือ ใช้สำหรับล้างแผล ไม่ระคายเคือง ผิว
  - 2.2 น้ำต้มสุก ใช้แทนน้ำเกลือกรณีที่ไม่มีน้ำเกลือ
  - 2.3 ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ใช้สำหรับล้างแผลที่มีสิ่งสกปรกอยู่ด้านใน ใช้ได้ผลดีกับแผลเรื้อรังและแผลขอบแข็งเพราะจะช่วยให้เนื้อเยื่อรอบๆแผลอ่อนตัวลงได้
  - 2.4 คลอเฮกซิดีน(Chlohexidine) ไม่ระคายเคืองต่อเยื่อและผิวหนัง
  - 2.5 ด่างทับทิม มีฤทธิ์ทำลายเชื้อแบคทีเรียและเชื้อราได้

3. ยาเช็ดรอบแผล

3.1 แอลกอฮอล์ 70% ใช้สำหรับเช็ดผิวหนังรอบๆแผล เพื่อลดจำนวนเชื้อโรคที่อยู่ตามผิวหนัง ห้ามใส่แผลโดยตรงเพราะจะทำให้เนื้อตายได้

4. ยาใส่แผล

4.1 เบทาดีน (Betadine) นี้มีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อโรค ไม่ระคายเคืองเนื้อเยื่อและผิวหนัง

4.2 ทิงเจอร์ไอโอดีน 2.5% ใช้สำหรับเช็ดผิวหนังรอบแผล และให้ใช้แอลกอฮอล์ 70% เช็ดตามด้วยทุกครั้งทั้งนี้เพื่อป้องกันผิวหนังไหม้พอง

4.3 ยาแดง นิยมใช้กับแผลสด

4.4 ชนิดครีมหรือขี้ผึ้ง เช่น Gentamicin Aminacrine cetrimide Mupirocin 2% Fusidate Oxytetracycline

5. ผ้าก๊อซ ที่มีส่วนผสมที่ทำจากเส้นใยคัตตอน (cotton) ผสมกับเรยอน(rayon) ช่วยลดปัญหาอันเกิดจากการติดแผล และไม่เป็นการรบกวนต่อการหายของแผลอีกด้วย ขนาดที่ใช้ขึ้นอยู่กับขนาดของแผล

6. พลาสเตอร์ นอกจากนี้อาจใช้ผ้าพันแผล ผ้าผูกยึด